Matias Lennart Castrén,
Väitöskirjatutkija
Heidelberg University
4.9.2024

INTIAN TULEVAISUUS

Intian geopoliittinen merkitys on kasvanut maailmanpolitiikan painopisteen siirtyessä niin kutsutulle indopasifiselle alueelle, ja Intian strategiset päätökset vaikuttavat alueen voimatasapainoon. Intia saa tällä hetkellä osakseen paljon huomiota maailmanpolitiikassa ja luottaa siihen, että sillä on mahdollisuus päästä muokkaamaan maailmanjärjestystä uuden roolinsa tuomalla vaikutusvallalla. Intian tulevaisuus riippuu kuitenkin siitä, kuinka maa onnistuu integroitumaan globaaliin talouteen lähivuosina.

Intian kehitysstrategian ydin on vientiteollisuuden edistäminen ja maailmanmarkkinoiden hyödyntäminen talouskasvun vauhdittamiseksi. Intia on kuitenkin hämmästyttävän heikosti integroitunut globaaleihin tuotantoverkostoihin suhteessa maan valtavaan koon. Intia ei hyväksy ulkopuolelta annettuja malleja, vaan haluaa liittyä globaaleihin verkostoihin omilla ehdoillaan. Intian geopolitiikan keskeisenä ajurina toimii pelko siitä, että liian suuret riippuvuussuhteet rapauttavat maan suvereniteettia. Tämän vuoksi Intian strategiana on pidättäytyä syvästä integraatiosta globaaleihin verkostoihin, mikä estää maan nousua suurvallaksi, hidastaa talouskasvua ja vaikeuttaa kehitystavoitteiden saavuttamista. Ilman muutoksia joko Intian tai sen yhteistyökumppanien intresseihin, saattaa Intia jäädä maailmanpolitiikassa eristyneeksi väliinputoajaksi. Intian kehityksen suunta tulevina vuosina vaikuttaa merkittävästi koko maailman turvallisuuteen, erityisesti ilmastonäkökulmasta.

Intian geopoliittinen asema

Riippuvuussuhteen pelko näkyy tällä hetkellä erityisen voimakkaasti Intian ja Kiinan välisessä suhteessa. Intian kaupankäynti Kiinan kanssa on voimakkaasti alijäämäistä, ja Intian kulutus riippuu merkittävästi kiinalaisesta tuotannosta. Kiinalaiset yritykset pyrkivät Intiaan aloille, joilla Intian kotimainen teollisuus ei ole onnistunut. Samaan aikaan Intian tärkeät vientialat, kuten lääketeollisuus, ovat riippuvaisia kiinalaisista raaka-aineista, joita käytetään Intian omassa tuotannossa. Kiinassa ymmärretään maiden välinen voimatasapaino, ja Kiina pyrkii painostamaan Intiaa tukemaan Kiinan intressejä maan lähialueilla ja muuttamaan suhdettaan Yhdysvaltoihin. Kiina on vahvistamassa jalansijaansa muissa Etelä-Aasian maissa, joita Intia pitää omana vaikutuspiirinään. Tämän seurauksena Intia on käytännössä Kiinan saartama lähes kaikilta suunnilta. Intia on lähivuosina pyrkinyt parantamaan

Kiinan rajan vastaista infrastruktuuriaan. Vastauksena Kiina on käyttäytynyt aggressiivisemmin niin kutsutuilla ei-kenenkään mailla, siirtäen de facto rajavyöhykettä syvemmälle Intian puolelle. Kiina on käytännössä vallannut alueita Intialta maiden välisillä kiistellyillä alueilla. Pelko siitä, että tiivimpi yhtenäisriippuvuus Kiinan kanssa johtaisi Kiinan dominoivaan asemaan Intian politiikassa ja taloudessa, on saanut Intian hakemaan entistä tiiviimpää yhteistyötä Yhdysvaltojen ja sen liittolaisten kanssa.

Intia ja Yhdysvallat ovat lähentyneet toisiaan turvallisuusyhteistyössä, mutta samalla niiden kauppasuhteet ovat ajautuneet etäisemmiksi. Täysi turvallisuuskumppanuus edellyttäisi Intian tiukempaa sitoutumista Yhdysvaltojen ulkomaankauppaintresseihin. Intian ja Yhdysvaltojen välistä yhteistyötä vahvistaa yhteinen huoli Kiinasta sekä Pakistanin merkityksen väheneminen Yhdysvalloille Afganistanin vetäytymisen jälkeen. Intia on mukana löyhässä puolustuskoalitiossa nimeltä QUAD, joka koostuu Intian lisäksi Australiasta, Yhdysvalloista ja Japanista. QUAD ei ole sitova liittouma, vaan koordinaatio-organisaatio, jonka jäsenet jakavat yhteiset intressit indopasifisen alueen merialueiden turvallisuuskysymyksissä. Suurempaa sotilaallista yhteistyötä maiden välillä tuskin tullaan näkemään, vaikka Yhdysvallat onkin toimittanut helikoptereita ja aseita Intian Kiinan vastaiselle rajalle sekä jakanut joitakin teknologisia sotilassalaisuuksia. Intian ja Yhdysvaltojen suhteita rasittavat vaikeat kiistat kauppapolitiikassa sekä Intian monenkeskeinen ulkopolitiikka, joka käsittää yhteistyötä kaikkien kanssa, jotka ovat valmiita ymmärtämään Intian intressejä missä tahansa asiassa. Intialla on muun muassa hyvät suhteet Iraniin sekä pitkäaikainen turvallisuuspoliittinen kumppanuus Venäjän kanssa.

Intian ja Venäjän suhde on pysynyt vakaana aina 1960-luvulta lähtien. Venäjä on perinteisti ollut Intian tärkein kumppani asehankinnoissa. Ukrainan sota on kuitenkin muuttanut tätä dynamiikkaa, tehden suhteesta Intialle vähemmän suotuisan ja kääntäen voimatasapainoa Intian eduksi. Kehitys heijastelee myös laajempaa trendiä Venäjän sotilasteknologisen voiman heikkenemisessä, mikä Intian on ollut otettava huomioon puolustusvälineistön hankinnassa. Ukrainan sodan aikana Venäjä ei ole pystynyt toimittamaan Intialle kaikkia odotettuja aseita ja Venäjä on jopa ostanut takaisin aikaisemmin myymiään aseita. Samalla Intia on hyödyntänyt tilannetta ja saanut Venäjän suostumaan käyttämään kaupankäynnissä Intian valuuttaa rupiaa, minkä vuoksi Venäjä on ollut pakotettu sijoittamaan varojaan Intiaan

uudelleen. Intia onkin vahvistanut puolustusyhteistyötään esimerkiksi Saksan ja Ranskan kanssa, joiden kanssa se on solminut useita sopimuksia asetoimituksista ja yhteistyöstä. Tämän seurauksena Intia on siirtymässä materiaalisti kauemmas Venäjästä. Vaikka maat pyrkivät ylläpitämään lämpimiä suhteita diplomatiassa, varsinaiset geopoliittiset ja materiaaliset suhteet ovat siirtyneet lähemmäs niin kutsuttuja länsimaita.

Uudet turvallisuuskumppanit Intialle ovat erityisesti Saksa ja Ranska. Molemmat maat ovat valmiita panostamaan suhteisiinsa Intian kanssa. Ranskalle yhteistyön tiivistäminen Intian kanssa sopii osaksi maan pitkän aikavälin globaalia strategiaa, jonka tavoitteena on säilyttää Ranskan geopoliittinen merkitys. Saksassa puolestaan on meneillään ulkopolitiikan uudelleenarviointi, jossa maa pyrkii vahvistamaan rooliaan maailmanpolitiikassa. Intia nähdään myös tärkeänä uutena markkinana Saksan teollisuudelle, ja maa investoi merkittävästi suhteeseensa Intian kanssa. Saksan haasteena on kuitenkin vähäinen tuntemus Intiasta. On viitteitä siitä, että Saksa saattaisi toistaa Intian kanssa samoja turvallisuuspoliittisia virheitä, joita se teki aikanaan Venäjän kanssa laiminlyödessään poliittiseen yhteistyöhön liittyvien riskien huomioon ottamista. Laajemmin ottaen Intia on tärkeä kumppani EU:lle ja sen jäsenvaltioille. Intian ja EU:n välinen suhde korostuu erityisesti kauppapoliittisessa kontekstissa, joka on tällä hetkellä kriittisessä vaiheessa.

Suomen ja Intian kauppasuhteet

Suomen ja Intian kauppasuhteet ovat suurelta osin riippuvaisia EU:n ja Intian välisten kauppaneuvotteluiden tuloksista. Ilman kattavaa kauppasopimusta on epätodennäköistä, että suomalaiset yritykset pystyisivät laajasti hyötymään Intian talouskasvusta tai sen sisämarkkinoista. Intian sisämarkkinat ovat matalan tulotason vuoksi pieniä suhteutettuna maan valtavaan väestöön, mikä tarkoittaa, että sisäinen kysyntä on huolimatta väen paljoudesta huolimatta alhaista.

Intia on pääoma- ja teknologiaköyhä maa, ja sen kehitys riippuu ulkomaisista investoinneista sekä teknologiasiirrosta. Suuret eurooppalaiset investoijat eivät kuitenkaan ole halukkaita sijoittamaan Intiaan ilman laajan kauppasopimuksen tarjoamaa turvaa. EU:n tavoitteena on luoda niin kutsuttu

"syvä" kauppasopimus, jossa tullimaksujen lisäksi sovittaisiin investoinneista, ympäristöasioista ja patenteista. Nämä kysymykset eivät kuitenkaan ole Intian intresseissä, mikä tekee epätodennäköiseksi, että EU ja Intia löytäisivät molempia osapuolia tyydyttävän sopimusmallin. Tämä pattitilanne heikentää Intian talouskasvua ja samalla suomalaisten yritysten mahdollisuuksia hyödyntää Intian kasvua omassa liiketoiminnassaan. Tällä hetkellä Intian talouskasvu perustuu suuriin julkisiin infrastruktuuri-investointeihin, joiden hyödyt kohdistuvat lähinnä hallinnon lähellä oleville suurille yrityksille. On myös epätodennäköistä, että Intia solmisi vastaavia kauppasopimuksia muiden merkittävien kehittyneiden valtioiden kanssa, sillä sen viimeaikaiset kauppasopimukset ovat olleet erittäin protektionistisia.

Japanilla on kuitenkin korkeat tavoitteet Intian suhteen, ja se on aktiivisin korkean talouskehityksen valtio Intiassa. Japanilaiset yritykset ovat jossain määrin onnistuneet murtautumaan Intian markkinoille, mutta ne kärsivät silti samojen haasteiden, kuten immateriaalioikeuksien suojelun ja ulkomaisten investointien turvaamisen, puutteesta. EU:lle ja Suomelle olisi suositeltavaa pyrkiä läheiseen yhteistyöhön Japanin kanssa Intian suhteen. Koska Intia on syvästi riippuvainen globaalista taloudesta nopean talouskasvun turvaamiseksi, kauppapoliittiset kysymykset ovat tiiviisti kytköksissä Intian kykyyn toteuttaa kehitystavoitteitaan.

Intian kehitystavoitteet

Intia on erittäin köyhä maa vaikka äärimmäinen köyhyys onkin vähentynyt merkittävästi viime vuosina. Noin 14 prosenttia väestöstä on aliravittuja, ja 44 prosenttia intialaisista elää alle kolmella ja puolella eurolla päivässä. Vain 1,2 prosenttia intialaisista ansaitsee yli 5 400 euroa vuodessa. Inhimillisten elinmahdollisuuksien parantaminen edellyttää voimakasta talouskasvua. Tällä hetkellä Intia on yksi maailman nopeimmin kasvavista talouksista, mutta suurin osa tästä kasvusta perustuu valtaviin infrastruktuuri-investointeihin, joiden hyödyt jäävät rajallisiksi ilman merkittäviä ulkomaisia investointeja tuotantoteollisuuteen.

Intia on myös erityisen haavoittuvainen ilmastonmuutoksen vaikutuksille. Ilmaston lämpenemisen seurauksena maa on jo kärsinyt tulvista, rankkasateista, maanvyöryistä ja kuivuudesta. Luonnonkatastrofit ovat

aiheuttaneet inhimillisiä tragedioita, romuttaneet elintärkeää infrastruktuuria ja tuhoaneet satoja. Intian leipäkoriksi kutsutun Punjabin osavaltion pohjavedet ovat radikaalisti hupenemassa. Intiassa ruokavarmuus on erittäin hauras, ja maa elää usein yhden katastrofin päässä nälänhädästä.

Intian on siis teollistuttava, mutta sen on myös kohdattava teollisuusvetoisen talouskasvun aiheuttamat ilmaston lämpenemisen haasteet. Tämä yhtälö voi olla kohtalokas, ei pelkästään Intialle, vaan koko ihmiskunnalle. 1,4 miljardin ihmisen nostaminen köyhyydestä tarkoittaa valtavaa hiilidioksidipäästöjen kasvua. Päästöjen kasvua voidaan hillitä, jos Intian teollistuminen perustuu pääasiassa uusiin vihreisiin teknologioihin ja uusiutuviin energialähteisiin. Jotta Intian teollistuminen voisi tapahtua kestävällä tavalla, intialaiset yritykset tarvitsevat käyttöönsä parhaat ja uusimmat teknologiset ratkaisut, joita on kehitetty pääasiassa korkean taloudellisen kehityksen maissa. Pohjoismaat ovat hyviä esimerkkejä vihreän kehityksen edelläkävijöistä.

Eurooppalaiset yritykset ovat kuitenkin huolissaan siitä, että kriittisten teknologioiden vieminen Intiaan voi johtaa innovaatioiden laittomaan kopiointiin, mikä heikentäisi yritysten saamia lisenssimaksuja ja tuottoja. Tämän vuoksi EU on pyrkinyt sisällyttämään tiukat patenttioikeuksia koskevat säännökset EU:n ja Intian väliseen kauppasopimukseen. Intia ei kuitenkaan ole valmis hyväksymään patenttien suojelua ja vaatii kriittisten teknologioiden patenttien vapauttamista. Teknologioiden käyttöönotto on kallista, ja pelkona on, etteivät intialaiset yritykset pysty kattamaan vaadittuja lisenssimaksuja, mikä estäisi niitä kilpailemasta ulkomaisia yrityksiä vastaan.

Paradoksaalisesti Intian kehitystavoitteiden saavuttaminen ja EU-maiden, kuten Suomen, taloudelliset intressit ovat ainakin osittain ristiriidassa keskenään. Poliitikkojen ja virkamiesten Suomessa ja EU:ssa tulisi harkita, miten tilanteessa voitaisiin edetä ja kuinka tunnistaa Intian kehitykseen liittyvät riskit.

Yhteenveto

Intian merkitys maailmanpolitiikassa on kasvanut, kun geopoliittinen painopiste ja suurvaltakilpailu on siirtynyt indopasifiselle alueelle. Intia

kuitenkin välttelee syvien kumppanuuksien luomista. Intian ulkopolitiikkaa ajaa pelko epäsuhtaisista riippuvaisuussuhteista, jotka voisivat johtaa itsemääräämiskyvyn vähenemiseen. Tämä on mm. johtanut Intian heikkoon integraatioon maailmantalouden kanssa, mikä puolestaan hidastaa Intian talouskasvua, heikentää suomalaisten yritysten mahdollisuutta hyötyä Intian kasvavista markkinoista, ja hidastaa Intian kehitystavoitteiden saavuttamista. Intian talouskasvu on kiinni ulkomaisista investoinneista ja teknologiasta. Intian talouskasvu on myös ongelma maailman kantokyvyn kannalta. Intia on köyhä maa, jossa asuu kuudennes koko ihmiskunnasta. Köyhyyden vähentäminen tulee lisäämään runsaasti hiilidioksidi päästöjä ja kiihdyttämään ilmaston lämpenemistä. Suomen taloudelliset intressit ja Intian tarpeet kestävän kasvun takaamiseksi ovat ainakin osittain ristiriidassa toistensa kanssa.

Intian intressejä täytyykin tarkastella laajempaa maailman poliittista ja ekologista tilannetta vasten. Tätä kautta Intian intressejä on tärkeä ymmärtää ja ottaa huomioon ulko- ja kauppapolitiikan valmistelussa. Suomen ja EU:n on kuitenkin hyvä olla valppaana suhteen rakentamisessa. Intian ulkopolitiikka ja diplomatia on hyvin haukkamaista. Lisäksi Intia pyrkii vahvasti vaikuttamaan eurooppalaiseen politiikkaan soluttamalla intressejään eurooppalaisten asiantuntijaverkostojen sisäpiiriin. Myös Intian demokratian tulevaisuus on hauraalla pohjalla. Maa on muuttunut viimeisen kymmenen vuoden ajan autoritäärisemmäksi ja kansalaisyhteiskunnan ja demokraattisteen instituutioiden vaikutusvalta on kaventunut. Intia on myös alkanut eliminoimaan omia kansalaisiaan ulkomailla. Intian sisäistä kehitystä on siis tarve seurata tarkasti. Pahimmassa tapauksessa Intiasta voi muodostua Venäjän kaltainen eristäytynyt autoritäärinen oligarkia. Kehityksestä on olemassa jo merkkejä.